

De UNESCO-perskamer van Rietveld

Jongleren met kleuren en lijnen

FOTO UIT LINOLEUMNIEUWS 10

Met linoleum maakte Gerrit Rietveld een visuele eenheid van de UNESCO-perskamer

In 1958 ontwierp Gerrit Rietveld de perskamer voor het nieuwe hoofdkwartier van UNESCO in Parijs.

Dat was volgens hem 'een soort jongleren met kleuren en lijnen'.

Binnenkort valt een bescheiden reconstructie van het interieur te zien in Rietvelds eigen paviljoen in Amersfoort.

SIMONE VERMAAT & JOHANNA VAN DER WERFF

Het was een nogal ongelukkig stukje overgebleven ruimte van het souterrain dat Gerrit Rietveld toegewezen had gekregen. Het langwerpige vertrek versmalde zich halverwege en een gebogen zijmuur begrensdde het aan een kant. Bovendien onderbraken onregelmatig geplaatste kolommen de kamer en viel er vrijwel geen daglicht binnen. Dat Rietveld voor deze ruimte toch een integraal

ontwerp wist te maken illustreert zijn talent als architect. Het interieur van de kamer voor de internationale pers was in 1958 het nationale geschenk van Nederland aan het nieuwe hoofdkantoor van UNESCO in Parijs, de organisatie van de Verenigde Naties voor onderwijs, wetenschap en cultuur. Rietveld richtte de perskamer in met bureaus en kasten. Ook ontwierp hij voor deze lastige ruimte grote en kleine vergader- en leestafels. Begin jaren tachtig redde een oplettende medewerker van het Nederlandse ministerie van Cultuur Rietvelds meubels ternauwernood uit Parijse afvalcontainers. Zo kwamen ze terecht in de kunstcollectie die de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed beheert. Enkele bureaus en een kast pronken binnenkort in een bescheiden reconstructie van de UNESCO-perskamer op de tentoonstelling *De Stijl voorbij: Gerrit Rietveld en de jaren vijftig* in het Rietveldpaviljoen in Amersfoort. Deze eerste kunsthall van Nederland opende in 1959 onder de naam Zonnehof en is een van Rietvelds belangrijkste latere werken. Het paviljoen is eerder dit jaar gerenoveerd op initiatief van het enthousiaste forum voor architectuur en stedenbouw FASaDE.

Visuele eenheid

Behalve zijn nieuwe meubels plaatste Rietveld in de perskamer enkele exemplaren van de fauteuil die hij ontworpen had voor de wereldtentoonstelling van

1958 in Brussel. Ook koos hij stoelen van andere ontwerpers. Rietveld maakte van al deze elementen een visuele eenheid door met linoleum een geometrisch patroon van rood, blauw, geel en grijs gekleurde vlakken aan te brengen op de vloer en op de bladen van de tafels. Terugkijkend zei Rietveld: 'Om aan zo'n interieur een gezicht te geven van een aangename werksfeer, was behalve de goede vorm en plaatsing der installaties een soort jongleren met kleuren en lijnen nodig.' Vijfentwintig jaar na de overdracht dankte UNESCO Rietvelds perskamer af. Verschillende bureaus, tafels en kasten konden worden gered, maar ze waren door intensief gebruik en door de sloop van de kamer ernstig beschadigd. Volledige restauratie en herplaatsing van het interieur is tot nu toe te complex en te kostbaar gebleken. Maar gelukkig is er nu door de viering van het honderdjarige bestaan van De Stijl nieuwe belangstelling voor de perskamer. Voor de tentoonstelling zijn niet alleen meubels gerestaureerd, maar reconstrueerde FASaDE ook de voor het harmonieuze geheel zo belangrijke linoleumvloer. ■

Simone Vermaat is conservator bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en Johanna van der Werff is directeur van FASaDE, s.vermaat@cultureelerfgoed.nl & j.vanderwerff@fasade.nl. Tentoonstelling 'De Stijl voorbij: Gerrit Rietveld en de jaren vijftig' 16 september t/m 8 januari, Rietveldpaviljoen, Amersfoort, www.rietveldpaviljoen.nl.